

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:
Egész évre 12 ft, félévre 6 ft, év-
negyedre 3 ft o. 6.

Helyben előfizetheti Demjén L. és Keresz-
tesy Pál urak kereskedésében, hol egyes szá-
muk is kaphatók.

Szerkesztői állásai: belső-tördeltűző 122. sz.
Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet
hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: 50 hasábos garmond sorért 6 kr
s egyszeri beiktatás után 30 kr. helyedj.
Hirdetéseket felvételnek: Helyben: a kiadóhivatal-
ban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papir-
kereskedésében. Pesten: Zeisler M. (királyutca
60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neu-
er-Markt 11. sz.) Oppeln Alajos (Wollweile 22.
sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent (Stadt, Seiler-
straße 2.) Süddeutsche Annoncen Expedition Stuttg.
Nyitólíri cikkek: sora után 20 kr. előleg be-
küldése mellett a szerkesztőséghez (cimzendők).
Előfizetéseket s hirdetési díjak a vidékről a
szerkesztőséghez küldendők be.

Kerüljük a tulzást!

(Ss.) Közállapotaink válságos helyzetét el-
vitatni, eltagadni nem lehet. A dolgokat ellenzé-
künk állította ébre és pedig nemcsak azon parla-
mentellenes, meggondolatlan magatartásával, melyet
az országgházban hetek óta tanúsít, hanem főleg
azzal, hogy az országgházon kívül is, a sajtóban és
a nép körében azon csillagzó jelszavakkal izgat, me-
lyekről, midőn még kizárólagos sajátjai ivalának
szélfúvatunknak, — maga Tisza Kálmán is elmondá,
hogy: a társadalmi rendet, tehát az állam lét-
alapját felforgatással fenyegetik.

Vajjon mily uton jutott a loyális balközép
odaig, hogy ha meg nem áll, ha meg nem fordul
legjobb akaratát s kristálytisza hazafissággal is
csak árthat a nép ügyének, vészt hozhat mind-
nyájunkra?! Felelet: az önmérséklet hiánya, a rosz
számítás és a tulzást utjai vezették a meredélyre.

Azonban, ha ott is vannak, nem saját vértük
és csontunkból való vér és csont ők, kik eltéved-
tek? Ha hazafisságból nem, jószámításból kíván-
hatnók-e azt, hogy magukat agyonizzák? Avagy
talán elég erősek vagyunk nélkülük is, mi magunk!
összemoszsolhatnók őket a nélkül, hogy a nemzeti
erőt elzsisbasztanók?!

Ennyire megfélemezhetnők a „legnagyobb
magyar” szavairól, ki századok előtt elhullott
őseinket is csatasorba öhajította volna állítani a
nemzetünket fenyegető vész elhárítására! Vagy
talán kissebbedett a vesztély körülményei mióta
Széchenyink mondá: még az apagyilkosnak is meg-
kellene kégyelmezniük — — — ?!

Nem, és ezerszer nem! Ép ezért kérdem:
szabad-e a többségnek parlamentben avagy a
sajtóban versenyre kelni az ellenzékekkel a tul-
zásban?!

okosság lenne-e az ők példájokra egy másik
meredélyre felkapaszkodni, csak azért, hogy ha

másként nem lehet egyetértünk, együtt és együvé
hulljunk — az örvénybe?

tanácsos-e oly roszul számítani, mint ezt az
ellenzék teszi, csak hogy ebben is vele lépést tart-
hassunk?!

Ismét nem, és ezerszer nem!

De ha ez így áll, ha kétségbevonhatlan igaz-
ság az, hogy a szenvedély tömkelegéből csak a
higgadt számítás, önmérséklet és hazafiai de egy-
szerszint alkotmányos érzület vezethet ki; ha csak
ez uton érhetjük el azt, hogy a meglevő baj na-
gyobbá ne legyen, s az alkotmányosságon magán
új rés ne ütessék; ha tiszteletet parancsoló mér-
séketlet látnak a többségnél a parlament termében:
— kérdem, miért követ más irányt a deakparti
sajtó egy része?

A tulzást lejtőjén tova csuszó baloldali sajtó
gyakran nem ismer határt a szenvedélyes kifejezé-
sekben, a gyanúsításban; de lehet-e ez ok arra,
hogy mi is így tegyünk? Hisz a kisebbségnél a
türelmelenkedés, némileg igazolva lehet, hanem
mi menethet ki ugyan ezen modort a többség
organumainál?

Semmi, épen semmi!

Tulzást tulzással, gyanúsítást gyanúsítással,
szenvedélyt, szenvedéllyel viszonzni, tetézni két
idegen népfaj vagy állam közt is csak akkor van
napirenden, midőn mindkettő már holnap ellenség-
ként öhajit egymással szemben állni, hogy holnap
után térdei alá törhesse egyik a másikat, valamelyik
faj vagy állam, leggyakrabban néhány hatal-
mas javára, dicsőségének, uralmának öregbítésére.

Lehet-e ilyen viszony, ilyen törekvésnek
helye a hazai politikai pártok közt, melyek egy-
ezért tartanak szem előtt: Magyarország állami
önállóságát, népe jólétét, anyagi szellemi gyara-
podását?!

Nem — bizonyosan nem.
Mi soha sem lehetünk ellenségek. Egyet kell
értünk, nemcsak azért, mert nem arathatnánk

egymás fölött oly győzelmet, mely ne ártson a
nemzetnek, hanem, mert minden ilyen diadal köze-
lebb vezetne a véghez.

Térjenek tehát magukba! Ne folytassák azt,
a mit politikai ellenfeleinkben megrovának, kárhöz-
tatnak; vegyenek példát a többségi honatváltól.

Miből is eredt a parlament bábéli zavarja?
melyik volt az a kis szikra, mely nagy égést
támasztott?

A kisebbség könnyelmű attagúja, mely po-
litikai érettségünk jó hírnevét, e legdrágább
erkölcsi vagyonunkat, nemzeti hatalmunk ez egyik
legerősebb oszlopát megrázta s kockáztatta.

Valjón mit mond majd a figyelő Európa, ha
a többségnél sem látható méltóságos nyugodtságot?
ha a jobboldali sajtó szenvedélyes hangja is beté-
vedne az országgházba? Politikai érettségünk mel-
let lenne-e az bizonyíték?

Föntöljék meg ezt a kiket illet! Ne öntsének
olaját a tüzre, mert akkor maguk táplálják a
lángokat.

Avagy nem így cselekszenek-e azok, kik a mi jó-
zan népünket így apostrophálják: — a souverain nép
már köszörűli a kaszát! — a közelgő
választásokra; s az ellenzékre cselezve így foly-
tatják: „milyen győzelem lesz az, ha a baloldal
elordíthatja választóinak” stb.

Azt kérdem: szabad-e, okosság-e ily módon
szólani egy többségparti organumnak a hazai ellen-
zékéről bármikor, annál inkább olyan időben, mi-
dőn magasra járnak a szenvedély hullámai? Meg-
bocsátható-e ily gunyosan, sértőleg, minden értel-
met eltagadólág emlékezni meg „a souverain nép”-
ről, melynek 1848 óta mindnyájan egyenjogú
tagjai vagyunk — sem több, sem kevesebb?!
Szabad-e reá fogni azt, mire csak néhány elvete-
medett egyén gondolhat — a „kaszá fenésre”?
Igy akarják Európa előtt népünk, tehát a magunk
politikai érettségét hirdetni bizonyítgatni?!

pedig nyakába borultam és sirtam a helyett, hogy
távoznám és a helyett, hogy vigasztalni tudnám.

Darab idő óta, gyakran gondoltunk arra, hogy
a fejedelemehez utazunk, hogy fölkeressük őt
Szamosújvárt, Gyaluban vagy akár hol az ország-
ban; de ezen terv mindaddig hajótörést szen-
vedett a mama büszkeségén, s atyám sem tudott
sehogy kibékülni azon gondolattal, hogy Cserei
Mihályné a porba boruljan második Rákoczy Gy.
előtt.

Ma azonban mamának büszkesége megtört;
az ebédnél elhatározta, hogy utazni fogunk, ren-
deletet tett, hogy a kocsisok készüljenek, s alig
hogy fölkelünk asztaltól egyetlen csatlós kíséreté-
ben a vár felé indult, hogy utazási tervünket
atyámmal tudassa.

Néhány perczig csak magamra voltam, midőn
az ajtón kopogást hallok.

A kopogásról azonnal ráismertem a látogatóra,
első pillanatban elrejtőzni vágytam, mit sem öhaj-
ítottam kevésbé, mint ezen látogatást; mégis, mi-
dőn a látogató belépett és bocsánatot kért, midőn
szerényen nyílvánítá, hogy csak rendkívül fontos
és sürgős közlemény birta őt anyam távollétében
ily merész közbejövésre, a pamlag melletti székre
mutatván megkértem, hogy foglaljan helyet.

Kitalálad, nem-de a látogató Damokos Gá-
bor volt, ki első pillanat után tetovázó zavarát le-
küzdvén, rendkívüli érdekelttség és részvét kifejezé-
sével kérdezte, hogy mit jelent a készülődés,
s hogy hová akarunk utazni?

— A fejedelemehez, feleltem röviden.

— A fejedelem most a hátszegi völgyben
szedi föl sátorát, — folytatta az ifju busan s fejét
mellére süllyesztve.

— Ha messzebb volna is fölkeressük őt.

— Vajha messzebb volna, de naponként
közelebb fog lenni!

Fölvilágosítást kívántam.

Az ifju folytatta:

— Baresay Akos a vaskapun török segélylyel
beroutott, Rákoczy szokása szerint nagy sietős-
séggel utjába vetette magát, előőrsei Hátszegyében
visszaverettek — hátál — a török Szebennek
irányozza menetét. . . . Ilona! az idő megérkezett.
— Ön edes atyának meg kell szabadulni. . . .

— Hogyan? . . . Szóltam elragadtatással —
gyámtya belégyezett? . . .

— Hallgassan meg kérem — folytatta az
ifju őszinte érdekelttség nemes tüzével — gyám-
atyám hajthatatlan, de én megszabadítom őt, mint
önnek Maros-Vásárhelyt ígértem, vagy véle ha-
lok meg; gyámtya bizalmatlan, rendeleter szi-
goruk. A kulcsokat, mint szeme fényét őrizi; de
betörjük a börtönt és megszabadítom őt, bár mibe
kerüljön. Önök együtt fognak innen az éjelt utazni,
utjokat N.-Szebennek veszik, hol bátorságban
lesznek. A menetlevél aláírva van; gyámtyám en-

Bizony az ilyen hangon beszélő pártfogókra,
kik egy hazai ellenzékre azt fogják, hogy önként
ajánkozik eszköznek „a magyar uralom megbuk-
tatására”; kik ugyanezen hazai ellenzék egyik fő-
lapjának vezéréről, mint „hű cseléd”-ről írogatnak;
kik országgyűlési tudósításaikban egy ellenzéki
szónok előadását úgy vélik illően jellemezni, hogy
az „még cimborái sorában is csekély hatást idé-
zett elő, bizony bizony az ilyenek nem „körünk”
férjai, — az ilyenekről mondták volt már régen:
ügyetlen barátainktól ments meg uram! ellensége-
inktől majd mi is megoltalmazzuk magunkat!

Valóban „fáj e helyzetet látnunk”, fáj pedig
azért, mert az „erősebb eszközök” használatát
javalló jobboldali tulzást oktalannul szélesíti a sza-
kadást a nemzeti pártok közt, holott végtére is
vállat kell vetnünk, nehogy az ár jobbról is
balról is elsodorjon.

Sajnos, hogy még csak nem rég mérsékelt
balközépünk a hóboros szélbal nyomdokait tapossa;
hanem ezen ugyan nem segítünk azzal, ha mi is
elkezdünk szélsősökhöz.

Sőt még azzal sem fordítunk a dolgon, ha az
„erősebb eszközök” emlegetjük, vagy annyira
visszük a tapintatlanságot, hogy a mit egy Ma-
darász és Helly tudatásuk szóárjában kifőzték,
egy oly nagy férfiú kezének tulajdoníthatjuk, kinek
nevere még most is feldobog a nemzet szívé!

Ezzel korántsem zsibbasztjuk el politikai
ellenfeleink erejét! De még azzal sem, ha reájok
fogjuk, hogy kezét nyújtottak nekik a „nemzetisé-
gek” a csehek, a déslávok, az összbírodalom
foederalistái, feudalistái stb.

Valóban, ha ily taktikát követünk; ha a je-
lentkezett törpék helyett óriásokat idézünk a so-
ropóba, — akkor nincs ok az ellenzék taktikáját
ócsárolni, és nem dicsőkedhetnénk higgadsá-
gunkkal, önmérsékletünkkel, jó számításunkkal;
pedig egyet nem lenne szabad felejtünk, azt t.

gemet fog üldözésre rendelni, én pedig üldözés
helyett védelmük és fedezetük leszek.

Nem! . . . nem! . . . szóltam közbe hűvvel
— Cserei Mihály nem fogadja el, ismerem atyá-
mat. . . . Ő szökés és árulás segélyével menekülni
nem fog.

Ilona! . . . folytatta esdekelve az ifju —
gondolja meg; hogy rendkívüli időket élünk
minden elszalasztott pillanatnak vészterhes követ-
kezményei vannak. . . . a holnapi nap mindnyájunkra
nézve válságossá lehet! . . . edesattyja értesülni fog
az eseményekről, bölcsessége felismerendi a hely-
zetet és nem fogja feledni, hogy családja és gyer-
mekel vannak! . . .

Annyi vigasztalót mondott, oly szépen és
tartalomdusan áradoztak szavai, miszerint könnyei-
mét alig tudtam visszatartóztatni. . . .

Ilona! . . . folytatta ő ekkor gyöngéden
megfogván kezemet — miért kockáztatom jó
gyámtyám bizalmát, szeretetét. Miért gázolom
lábbal kötelességemet s lettem árulója hitemnek és
meggyőződéseimnek? . . . mert őnt. . . . őnt Ilona
véghetetlenül szeretem! . . .

A mama megérkezett. . . . épen jókor a kellő
pillanatban, mert a nélkül, hogy szerelme keblem-
ben hasonérzelmét gyulasztott volna nemes rész-
véte és áldozatkészsége lelkem mélyéig hatott, s
már már ingadoztam.

A mama észlelte azonnal mindkettőnk felin-
dult helyzetét és sajátos fürkésző tekintetével felém
fordulván setét felhőskét véltem homlokán boron-
gani látni, de midőn atyám megszabadítása tervét
közölte, arca kiderült.

— Kedves öcsémuram! . . . szólt a távozni
készülőhöz — tehát megszabadítjuk szegény öre-
gemet, mily nemes, mily lovagias vállalat leend,
ugy is azt mondotta, szegény hasztalan megalázo-
dás volnn porba borulni a dölyfös Rákoczy előtt.
— Hídjene! bizzanak és reméljenek — szólt
az ifju, a mama kezét bucsucsókra ajkaihoz emel-
vén — éjféltkor a foglyot karjaik közé vezetem! . . .
és gyorsan távozott.

— Csak éjféltkor? . . . kiáltottam utána —
éjfélig, élet és halál bizonytalanságai közt, az idő
egy örökkévalóság! . . .

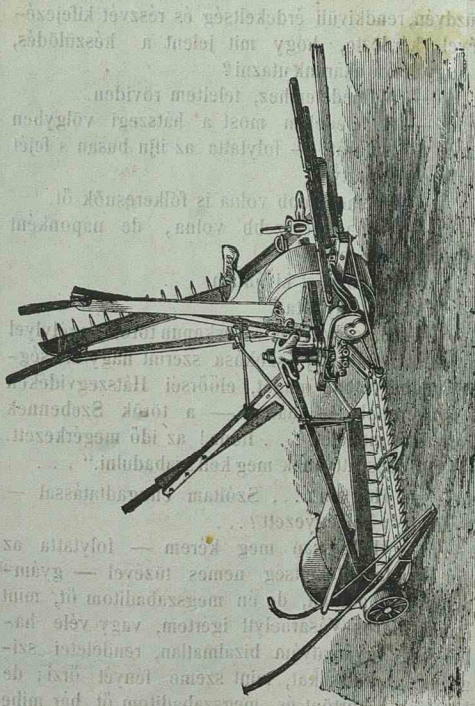
Hasztalan! . . . Ő eltűnt! . . . Az ablakhoz siet-
tem s végig kísértém tekintetemmel míg a vár alatti
házak közt elvesztém szem elől.

Kedves Annám! . . . a sorsnak csudálatos já-
tékszere az ember! Remény és kétségbeesés, vigasz
és fájdalom villámsebben váltják fel egymást
keblemben. A sors egy hajszálra tüzte föl életün-
ket, alant a vigasztalás és halál. . . . Ki tudna gon-
dolni most más boldogságra is, mint a melyet a
sírtonduli öröklet szent hite ígér! . . . Isten veled edes
Annám! . . . jövő leveleimet ki tudja honnan
veendő.

Robey & Company Limited,

angol gépész-mérnök és gazdasági gépgyárosok,

Pesten, üllői-ut 1. sz. alatt.
siének ezennel közhírré tenni, miként sikerült WOOD W. A. amerikai arató-gépgyárossal Amerikában jelenleg legjobbnak elismert CHAMPION-féle arató-gépek és WOOD-féle kaszálók kizárólagosan Magyarországon szerződni. A híres WOOD-féle amerikai gyárban készült gépekből eddig már 152,371 adott el, mely nagy összeg a gépek célzatosításáról legjobban keztesedik, tekintve sem véve azon lény, hogy a különféle kiállításokon és kísérletek alkalmával 400 érmeiken belül nyertek a föld minden országában, beleértve a legelső díjakat, melyek csak valaha adtak a gazdasági gépészeti terén, hasonló célzatra készült gépeknek.
CHAMPION-féle magánlerakó arató gépek és WOOD-féle kaszálók Magyarországra számára csak általunk rendelkezhetők meg, és habár ezen gépekből nagy készletet is tartunk rakományunkban, ezennel tiszteltelteljesen felkérjük a nagyüzemű gazdálkodókat, hogy becses megrendeléseiket minél előbb kezeinkhez juttatni, hogy azokat a szokott pontossággal kellő időben végrehajlassunk.
Hogy ezen gépekhez kívántató tartalékreszek is nálunk mindig készen találhatók, feleslegesnek gondoljuk felemlíteni.

Egyáltalán van szerencsénk jelenteni, miként Patent vasráadás és vasgerendás-
cséplő-gépeinkre már eddig is rendkívül számos előjegyzéseink vannak az 1872-ki
cséplési időnyre, miert is a venni szándékozók teljes tisztelettel felkérjük, negrunde-
léseiket mihamarább beküldeni.
Hogy gőzműködőnyünk az 1869-iki szőlőki és 1871-iki miskolci kiállításon
a legkisebb tüzelő-vasággal, a legrovidebb idő alatt a legtöbb gőzt produkálták, s
hogy tavalyi patent vasráadás cséplőgépeink az első díjt 30 arannyal és a nagy arany-
érmet nyert, továbbá hogy patent vasráadás és vasgerendás gépeink tartósságra és nagy
munkaképességre nevez minden más, hasonló célzatra készült gépekkel fölülmúlhat, elegendő
ismeretes tények, minsem hogy szükséges lenne gépeink tökéletességére vitt előszerű-
ségét bővebben is bizonyítani.

Robey & Company Limited,
Pest, üllői-ut 1. sz.
Képes íjgyezések ingyen kaphatók.
(395) 14-24

Üzlethelyiség-változtatás.

A folyó évi márczius 15-től kezdve

rövid- és kézműáru-üzletemet

a Hintz Frigyes-féle házból, főtér 202. sz. a.
átteszem az újanépült

Goldschmidt D.-féle

háza, főtér 190. sz. a.

Teutsch József B.
segesvárt.

i., hogy, ha a világtörténelem tanúsága szerint mindig és mindenütt a **tulzók ásták is meg a szabadság sirját**, az is tagadhatlan, hogy ezek átkos műveket csak akkor hajthattak végre, midőn a hatalmat kezökre kerithették.
Fontolják meg ezt jól, tulzó uraim itt a jobb-oldalon! Gondolják meg, hogy a **valódi erőt nyugodt méltóság, önuralom jellemzik**; de gondolják meg különösen azt, hogy a többség tulajdonsága már akkor tettleg kárt okoz nemcsak a pártnak, de a nemzetnek is, midőn még a kisebbség ártalmatlan, erős korlát állván előtte a többség hatalmában.
Kerüljük a tulzást!!

A „Kol. Közl.” eredeti távsürgönye.

Bécs. Az osztrák honvédelmi miniszterium eddigi ideiglenes vezetője, **Horst ezredes honvédelmi miniszterre nevezetett ki.**

Szt-Pétervár. Miklós nagyherceg és **gf Schuwalof tábornokfőnök a nyugot- és déloroszországi erődöket vizsgálják meg**; e várak mindegyike külerödökkel fog körülvétni; az erődítési bizottság már el is utazott a helyszínére. **Sebastopolhoz vasutat építenek.**

Berlin. Bukuresti hírek szerint a **vörösek fölkelés előidőzésén mesterkednek.** **Bismarck 8 napra Warzinba utazott.**

Róma. A hivatalos lapok megzafolják azon hirt, mintha Németországgal véd- és daczszövetség kötöttet volna; az sem való, mintha **Armin gf titkos küldetéssel váratnék ide.**

London. A „Daily News” szerint **Bismarck nemzetközi congressust indítványoz egy világposta-egység létrehozatalára.**

Pest, márczius 25-én.

Talán még soha életemben nem nyultam oly örömmel, oly szivesen tollhoz, mint jelen perczben. És vajon tudnám-e ezt megilletődés, és őszinte öröm, nélkül tenni? Egy munka fekszik előttem, mely rövid idő alatt a maga nemében a harmadik.

Alig olvastuk Apuleius „Nyugot-Európa és Jazánk” című munkáját (Pest, 1871. kiadja Ráth Mór), alig ismertük el Dr. Dobránszky, kir. jogtanár, „Társadalmunk bajai, különös tekintettel az öngyilkosságra” című munkájának roppant szükségessé voltát, már ismét egy, a társadalom kérdéseivel foglalkozó röpirat fekszik előtünk, Lipcsey Tamástól, melynek címe „Néhány szó a magyar társadalomról.” (Pest, nyomtatott az Atheneum nyomdájában.)

Mind többen állanak tehát sikra a társadalom, az emberiség érdekében, a szent ügy zászlaja alá. Az említett három munka elismeri: hogy társadalmunk erkölcselensége; tulságos ügyüzése; szép izlés hiánya; a komolyabb szép elhanyagolása, a ledéren, üresen, oszillogón való kapkodás; az aljasság és becselenség ijesztő mérvű esetein végre valahára segíteni, és pedig gyorsan segíteni kell.

A „Néhány szó a magyar társadalomról”, szinte a társadalom égető kérdéseivel foglalkozik, bár nem oly tárgyismerettel, oly hűen és természetesen festi a társadalom hibáit, annak tévleléseit és rossz szokásait, mint tette ezt Dr. Dobránszky; sőt azt mondhatnók, hogy a társadalmat nem ismerteti kimérítően és a tárgy fontosságánál fogva eléggé jellemzően, de mindenesetre nagy szolgálatot tett szerző a társadalomnak, bebizonyítva munkájával azt, hogy a társadalom e kérdéseinek miként megoldásáról gondolkozni ez irányban tenni, dolgozni kor- és alkalomszerű, sőt égető szükség.

Bevezetésében néhány szavakban oda nyíltak ozik, hogy fennmaradásunk mint nemzet, a mivelődés kérdése

hogy csak úgy leszünk erre képesre, ha mivelőségünk a szomszéd észak-nyugati népekével megfelelő arányú lesz, és végre, hogy e cél elérésére az egész társadalomnak együttesen kell működnie.

Vázolja a társadalom fogalmát, szerepét és hatását; elkülönítve annak működését az egyház és állam működésétől; színezi annak hatását a társas életben, a sajtószererepéről sem feledkezvén meg.

Szerinte a társadalom törvényeit felhasználhatjuk ugyan a magunk javára, s azokat magunkra nézve ártalmatlanná is tehetjük, de azokon változtatnunk, hatásait megsemmisíteni, nem áll hatalmunkban.

A többi közt így szól: „Társadalmunkban van erő, csak hogy pihen; van becsületesség, csak hogy félre vonul”, és ezzel Dr. Dobránszkyknak nyújtott kezét, a meny nyiben ő is ép így vélekedik.

Összefoglalva a fejezetekre osztott ötven lapos röpirat értelmét, írja tisztán hazai viszonyainkat, de ki-válóan a közép-nemesi osztályt ostromozza. Igazságot mond minden egyes szavával, s tapintattal adja elő — bár mellékesnek tartja a dolog valódi okát és forrását mélyebben, tüzetesebben kutatni, legfőbb hiánya a munkának, — hogy a társadalom érdekében teendő lépéseket nem jelöli meg. Az egész munkán meglátszik a jóakarát, a becsületet indulat; látjuk, hogy gondolkodik, hogy szereti az emberiséget, s hogy ő is kíván annak felsegélésére segédkezni nyújtani.

Örömmel üdvözljük tehát Lipcsey Tamás ur röpiratát, s őt is, mint a társadalom erkölcsjavítás harcászát; de üdvözljük egyszerűsége mint oly munkást is, ki bátran lép a köztérre, a világ elé, hogy érzelmeit, nézeteit a nyilvánosság előtt leplezetlenül hirdesse.

Munkára, teltre serkentsen ez előharcos példája: mit egy tenni képtelen, meg teendit azt több kéz!

Csikváry Jákó.

Blind Mazziniról.

A „N freie Presse” egy érdekes cikket hoz Mazziniról Blind Károly német emigrans tollából, kit a híres olasz agitátorral tizenöt évi barátság kötött össze Londonban. A cikkből közöljük a következő jellemző részleteket.

Több mint egy negyedszázad óta élt Mazzini József Angolországban. Személyesen csak kevés emberrel állott ismeretségben, Carlyle-val és néhány más angol íróval alkalmilag jött érintkezésbe. Különbön leginkább a francia, német, magyar és lengyel demokrata pártok képviselőivel társalkodott. Hogy Londonban él és hogy ott hol lakik, azt csak közelebbi barátai tudták. Egyedül számukra állott nyitva lakása, ha az ajtónál a kellő jelszót meg tudták mondani. Ezen jelszó az utóbbi években „Erneszt” volt, mely név alatt kapta leveleit is. Azon férfiu, kinek kezain propagandai és fölforgatási czélokra oly jelentékeny összegek mentek keresztül, sok éven keresztül a legszegényebb házakban lakott, megelégedve egy szűk szobácskával és egy kis hálókamrával. Elaszott teste szembetűnőleg szenvedett is e miatt. Csak miután ismételve nehéz betegségek sújtották le, vette rá magát hogy egy tágasb szállást vegyen ki. Egy járó-kelő csontvázhoz hasonlítva, mindig fekete ruhába öltözve, fekete nyakkendőjét álláig felhuzva, még halvány arczát ötvenedik élet-évtől fogva rövidre nyírt haj és szakál környezte; Mazzini a nézőre egy martyr benyomását gyakorolta, kinek sorvátag testét még csupán a szellem hatalma tartotta össze. A kísértetszerű benyomást azonban, jelentékenyen enyhítette mosolya, mely majdnem mindig ajka körül lebegett, mihelyt beszédének tüzfolyama megereit. Tévedt fogalmat alkotna magának Mazziniról az, ki őt sötét, komoly fanatikusnak gondolná. Soha nem hallottam őt, s ez volt lényének egyik sajátossága, hangoosan nevetni. Mind a mellett is nagy fogékonysággal bírt a humor iránt, szerette a tréfát úgy mint akárki; bizalmas emberei közt a megtestesült szeretetreméltóság vala s alkalmilag a legderültebb módokban gyermekek játszótlarsává ereszkedett le. Egyszerű, kedves magaviselete az ő legvonzóbb sajátosságát képezték. Híres honfi-

nak monoatát: „desipere in loco” teljesen értette és érvényesítette. Svenvedéyesen, de heveskedés nélkül szokott volt beszélni. Csak akkor hagyta magát elragadtatni szenvedélyességtől, sőt haragtól, ha Franciaország világezeri szerepéről, vagy a természettudományok és a bölcsészet materialis irányáról volt szó. Nem tudta megbocsátani Franciaországnak, hogy köztársasági kormányforma alatt az olasz szabad államot képes volt szétrombolni. Saját hazája részére, annak régi kulturájára s hajdani világműltetésére való tekintetből, vezérszerlepléről álmódózott, s ezen gondolatának kifejtése közben hajlandó vala a római főpapság számára is „történelmi küldetést” engedni meg, bármily buzgalommal működött is közre jelenleg annak megbuktatására. — Mazzininak Kossuthoz való viszonya megszünt, miután 1859-ben világhosszra jött, hogy a magyar vezérfértitkon a tuillériákban volt, mialatt még Mazzini, Ledru-Rollin és más köztársasági fők bizalmas gyűléseiben is részt vett. Az utóbbi években a francia pártvezérhez való viszonya is meghidegült. A közte és Garibáldi közt beállott ellédegenülés nagyon sajnós volt, mert az olasz demografia összetartását és működését gyöngítette. A kard és eszme férfiai kölcsönösen nem értékék meg egymást. A sicíliai vállalat Mazzini terve volt. — Dél-Olaszország megszabadításának dicsősége mindenesetre Mazzinot illeti első sorban, mert ő kezdte meg, valamint a győzelmes végrehajtás Garibáldit. Mikor utoljára a német-francia háboru alatt Victor Emanuel csapatai a várost meghódították, Garibáldi félgimédg fogolyként Caprerában, Mazzini szigorú fogságban élt.

Az akadémiai templomban a husvéti ünnepek alatt műkedvelők és a zeneconservatoriumi tagok által előadandó egyházi zeneművek műsorozata: **Pénteken**, f. hó 29-én 6 órakor este: **Zsoltár**, „beatus vir” **Rossini**, „stabat mater”. **Palestrina**, „miserere”. (a 16. századból.) A magányrészeket énekelik Bónell Amália, Kohn Ilka, Nathanson Zsófia, Vikol Póli k. a. Beil V. Sziárjót F. és Dr. Vályi G. urak.

Szombaton, f. hó 30-án 6 órakor este: **Pichler B.** „Te Deum”, „Regina Coeli”. A magányrészeket éneklük Nathanson Zsófi, Vikol Póli k. a. Scholaster I. Dr. Vályi G. urak. Kimenetkór az orgonán játszza Máday Gabriella k. a. Bach I. S. fugát B. durban.

Vasárnap, f. hó 31-én 10 órakor d. e. Hölzl F. S. Missain Es. **Stradella**, egyházi ima. (grauduallé) **Wolf C.** „intelligé”. (offortorium), kimenetkór Bach I. S. fuga in Cis mol. A magányrészeket éneklük Korbuly Ilka, Kohn Ilka, Vikol Póli k. a. Scholaster I. és Dr. Vályi Gábor urak. A orgonát játszza Kohn Bertá k. a.

Hétfőn, april 1-én 10 órakor délelőtt: **Schmidt Péter**, praeludium in F, **Kempter K.**, missa brevis in F. (Graduale) **Blahák**, „salve Jesu”, (Offortorium) **Gräner**, „beata virgo”.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, márczius 27. 1872.

T. olvasóinkat kérjük, méltóztassanak évnegyedes előfizetéseiket mielőbb megújítani, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjék. Egyuttal új előfizetést nyitunk 1872. april-decemberre 9 fttal, april-septemberre 6 frt o. e. A szerk.

A kolozsvári árvalház alapjára, a mint a lapunk mult számában közzé tett közleményből kitetszik, megindultak az aláírások. Szerkesztőségünknel is van egy aláírási iv letéve — t. olvasóinkat ezennel felhívjuk a szent cél pártolására, s azt ismert áldozatkészségükre bizzuk.

A miniszterium és a Deák-párt 9-es ki-küldöttéi hétfőn 12 órakor tartott tanácskozásukban 2 óráig vitatták, ha vajjon az ellenzékkel folytatott tárgyalásoknak van-e még oly alapok, mely a megkísérlett kiegyezkedést lehetővé tegye. Érett megfontolás után abban állapodtak meg, hogy a kiegyezést az ellenzék magatartása lehetlenné tette. A Deákpárt este 6 órakor tartott tanácskozásában Zsedényi a 9-es bizottság

ily értelemben eljárásáról referált és ez alkalommal Kerkápolypénzügyminiszter is kijelenté, hogy a róla elterjesztett hírek — mely szerint egy új kiegyezkedési tervet szándékozott volna indítványba tenni — minden alapot nélkülöznek. A párt mind a kormány, mind a ki-küldött bizottság eljárását egyhangulag helyeselte és élénken megélenezte.

A képviselőház szakosztályai 26-án d. e. a következő törvényjavaslatok felett tanácskoztak, a Ludoviceumot s a Somkuton és a Dicső-Szt-Mártonban felállítandó törvényszékeket illetőkről.

A „Szombati Lapok”-ban olvassuk, hogy nem KossuthLajos tanácsolta az ellenzéknek mostani eljárását. Kossuth csak lapok utján értesült arról és Simonyhóhoz intézett levelében a magyar országgyűlésen történtekről teljes indignációval emlékezik meg.

A bécsi titzati casinó feliratilag üdvözli Schmerlinget azon beszédeért, melyben Windisgrätz herczeg 1848-ki működését az urak házába dicsérgette.

Apróságok.

Magasabb, de nem nagyobb. I. Napoleon könyvtárában beszélgetett több tábornokkal. E közben egy könyvet akart nekik mutatni, mely magas polcon állt. Mortier tábornagy szándékát észrevevén, oda ugrik: Sir, leveszem én, én nagyobb vagyok, mint felséged. Napoleon mosolyogva nézett fel reá — magasabb, akarta ön mondani szót.

A más fejére nem költ. Börtönben ült az angol kanczellár Morus. Borbélyt küldtek hozzá, hogy megberetüljön. Nem engedem, mond az államfogoly; én és a király perelünk fejem felett, nem akarok a szakálért fizetni addig, míg nem tudom kié lesz a fejem.

[—] Nemzeti színház. Vasárnap, márczius 24-én Szigligeti és Balázs Sándor 100 arany pályadíjnyert népsziműve a „Strike” adatott. Legelőször is mondjuk el ez iránydarab meséjét, melyben ugylátszik a szerzők a strike káros következményeit igyekeztek festeni. A történet főeseményeit Somvári gyári munkásainak, bérök felemeléséből támadó, szerencsétlenségök képezi, melynek következményei, bár a tulajdonost is, de leginkább a gyár egyik legidősebb szorgalmas tagját sújtják, ki a strikeolok közé csakis azért esküdt föl, mivel e gyár tulajdonosa mind őt, mind unokáját megsértette. — Egy pár héti munkaszünetelés után, belátva Somvári, hogy a vinculum mellett felvállalt munkák el-készítése lehetetlen, fölkereti leánya Angyalka által az említett öreget, hogy ez közte és munkásai között, békét eszközöljen ki. István meg is jelen ez utóbbiak között, és tudtal adja a gyártulajdonos szándokát, de miután ezek a szomszédgyári munkások által is támogatattak, az ajánlott békét visszautasították. István, miután család-ját e munkaszünetelés által, már is sok nélkülözéseknek tette ki, fölszólítja társait, hogy esküjke alól oldják föl. Erre egy hetkye munkás, gazembernek nevezi őt, és pézít vet lábaihoz, e megsértés s unokájának éppen ezen egyén általi megosalattatása, oly böszültté tette, hogy egy kalapácssal a sértőt, agyonütötte. — A munkások később, mind a gyárt, mind a hozzátartozó épületeket felgyújtották, de István s unokája Gyula, az egész Somvári családot, a tüzlenger közepette, a veszélyből megszabadítják, s így a háladatosság s a rég táplált szerelem, Gyula és Angyalka egyesítését eszközli. — Végre a sokat szenvedett István is, egy kapott seb következtében meghal. — Ime elmondtuk röviden a darab foglalátját — most csak az egyes szereplőkről kellene megemlékezni, de a tér hiánya mián, csak általánosságban szólhatunk, megemlítvén, hogy ki-ki, tehetségéhez képest kielégítőleg működött. Közönség szép számmal.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.
Márcz. 26-ról: 5% Metalliques 67.80. 5% Nemzeti kölcsön 70.80. 1860-diki államkölcsön 103.—. Bank-részvények 839. Hitelrészvények 34.675. London 110.75. Ezüst 108.75. Cs. kir. arany 5.30. Napoleondor 8.83—.

Földtehermentesítési kötvények: Magyar 81.25. Temesi 78.59. Erdélyi 78.25. Horv.-Slavon —.—.

Felolós szerkesztő: **Sándor János.**